

<https://doi.org/10.28925/2226-3012.2023.12.6>

УДК 378.016:81]:358-051

**Олександра Банькова**

ORCID iD 0000-0002-0961-9008

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри авіаційної англійської мови,

факультет аеронавігації, електроніки та телекомунікацій,

Національний авіаційний університет,

просп. Любомира Гузара, 1, 03058 Київ, Україна,

[bondar\\_alexandra@yahoo.com](mailto:bondar_alexandra@yahoo.com)

## ЛІНГВІСТИЧНА ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ АВІАЦІЇ В МОВНИХ ШКОЛАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

=====

Сучасний розвиток авіаційного сектору вимагає від фахівців не лише технічних навичок, але й високого рівня мовної компетентності. Англійська мова стала міжнародним засобом спілкування в цій галузі, зокрема в рамках стандартів ICAO. Відповідно, ефективне використання авіаційної англійської мови стає ключовим фактором успіху для професіоналів у цій області. Об'єктом нашого вивчення є підготовка фахівців авіаційного сектору в Україні з використанням досвіду провідних британських навчальних закладів, зокрема Anglo-Continental, Mayflower College та Rose of York Language School. Мета полягає в аналізі методологій та підходів, використовуваних цими школами, для ефективного впровадження їхнього досвіду в українські умови. Основною метою є вивчення підходів до викладання авіаційної англійської мови в британських школах, визначення їхніх переваг та недоліків, а також розроблення рекомендацій для оптимізації методів викладання в українських навчальних закладах. Досвід провідних британських навчальних закладів у підготовці фахівців для авіаційного сектору може стати надзвичайно цінним для України. Здобуті знання та педагогічні методи допоможуть у вдосконаленні процесу навчання в українських авіаційних школах, сприяючи підготовці кваліфікованих фахівців, які володіють не лише технічними, але й мовними навичками на високому рівні. Це може сприяти підняттю рівня конкурентоспроможності українських фахівців на міжнародному ринку авіаційних послуг та підтримати сталість та безпеку авіаційного спілкування в країні. Таким чином, перспективи поширення британського досвіду стають ключовим аспектом нашого дослідження, спрямованого на підвищення якості підготовки фахівців авіаційного сектору в Україні.

**Ключові слова:** авіаційна англійська мова, британські заклади освіти, інноваційні підходи, лінгвістична підготовка, методика викладання.

=====

**Вступ.** Англійська для авіаційних професіоналів – це спеціалізована мова, яку в основному використовують у сфері авіації, зокрема в галузі технічного обслуговування літаків. Викладання цієї мови часто стикається з численними викликами порівняно з вивченням загальної англійської. У цьому контексті надається підготовка для професіоналів, які працюють у сфері авіації, зокрема для технічних спеціалістів, пілотів та диспетчерів. У процесі навчання велика увага приділяється певним потребам студентів і використанню мови в конкретних ситуаціях.

Досвід світової практичної підготовки фахівців авіації завжди переймається науковцями з різних країн. Так, зокрема дослідження українських науковців з лінгвістичної підготовки майбутніх фахівців аеросфери в Україні та Китаї зорієнтоване на аналіз методологій та підходів, використовуваних у провідних українських навчальних закладах (Pazyura, Hunko, & Shevchenko, 2018, p. 290–301). Мета дослідження полягає у визначенні переваг та недоліків цих методів та

розробленні рекомендацій для українських авіаційних шкіл. Автори ретельно аналізували підходи та стратегії, використовувані в українському та китайському навчальному середовищі закладів вищої освіти для підготовки майбутніх вчителів. Особлива увага була приділена ролі лінгвістичної підготовки у формуванні ефективних педагогічних навичок, спрямованих на викладання аерокосмічних наук. Авторами проаналізовано педагогічні підходи, що використовуються для оптимізації навчального процесу, а також визначено взаємозв'язок між лінгвістичною підготовкою та якістю навчання. Дослідження висвітлює результати спостережень та анкетування, проведені серед студентів, які отримують лінгвістичну підготовку для майбутньої роботи в галузі освіти. У статті також розкрито важливі аспекти міжнародного співробітництва у сфері лінгвістичної підготовки майбутніх фахівців у Китаї та Україні.

Дослідження викликів у радіотелефонному спілкуванні корейських пілотів і диспетчерів та ефективних методів навчання акцентує увагу на аналізі досвіду Кореї в підготовці фахівців аеросфери та розробленні стратегій для поліпшення комунікації між пілоти та диспетчерами (Youn-hee Kim, 2023, p. 27–34). Автор детально досліджує виклики, з якими стикаються корейські пілоти та диспетчери повітряного руху в процесі радіотелефонного спілкування, з особливим акцентом на мовленнєві особливості, технічні аспекти та інші фактори, які можуть впливати на ефективність комунікації в авіаційному контексті Кореї. Методологія дослідження, описана в статті, включає в себе ретельний аналіз збору, аналізу та інтерпретації даних, які з погляду як кількісних, так і якісних аспектів. Такий підхід дозволяє отримати повний спектр інформації про проблеми та шляхи їх вирішення. Важливим аспектом дослідження є спроба автора запропонувати конкретні підходи до тренування, специфічно адаптовані до особливостей корейського авіаційного середовища. Це включає розроблення спеціалізованих програм та методів, що враховують мовленнєві особливості та особливості професійного спілкування в даній культурі. Досвід Кореї в підготовці фахівців аеросфери в цьому контексті може бути цінним для інших країн та слугувати основою для подальшого поліпшення систем навчання та практики в авіаційній лінгводіджеті.

Виклики та потреби у викладанні англійської студентам авіаційного обслуговування в Малайзії слугували аналізу специфіки мовленнєвих завдань та вимог для фахівців авіаційного сектору (Mahmood, Saad, Nur, 2022, p. 115–125). Спостереження авторів стосуються викликів та потреб у навчанні англійської мови студентів, які обирають спеціальність обслуговування авіаційної техніки. У дослідженні розглядаються специфічні труднощі, з якими стикаються студенти, що вивчають англійську мову в контексті авіаційного технічного спрямування. Автори досліджують основні виклики та питання, які виникають у процесі навчання, зокрема можливі мовні бар'єри, специфічні терміни та вимоги, пов'язані з професійним спілкуванням в авіаційній сфері. Методика дослідження включає в себе аналіз інформації, зібраної з різних джерел, таких, як опитування студентів, спостереження за процесом навчання та інтерв'ю з викладачами. Цей комплексний підхід дозволяє отримати різнобічні дані щодо труднощів, з якими стикається ця конкретна група студентів. Автори висувують рекомендації щодо вдосконалення методів навчання, адаптованих до конкретних потреб студентів, які мають спеціальні вимоги авіаційного сектору. Досвід, зібраний у Малайзії, може слугувати основою для розроблення ефективних стратегій навчання англійської мови для студентів авіаційних спеціальностей в інших країнах та сприяти покращенню комунікації в цій важливій сфері.

Крім того, автори розробили рекомендації для оптимізації методів викладання та підготовки студентів до високого рівня мовної компетенції. У рамках даного дослідження обговорюються виклики, що виникають перед викладачами англійської мови під час підготовки студентів, які обирають професійний шлях в авіації. Дослідження спрямоване на вдосконалення педагогічного процесу та підготовку фахівців, здатних ефективно використовувати мовні навички в авіаційному спілкуванні.

Британських науковців також цікавить досвід інших регіонів, який пізніше переймається для удосконалення системи лінгвістичної підготовки пілотів, диспетчерів тощо. Так, змінююча роль та важливість англійської для специфічних цілей в Азії висвітлена в роботах британського автора, яка розглядає зростаючу значущість англійської для спеціальних цілей (ESP) у контексті азійського регіону (Anthony, 2015). Її підходи до еволюції ролі ESP можуть бути цінними в контексті лінгвістичної підготовки фахівців авіації в мовних школах Великої Британії та адаптації цього досвіду для України. Розуміння того, як ESP може відповідати конкретним потребам в авіаційній мові, є ключовим для розроблення ефективних програм навчання.

Загальною темою дослідження є лінгвістична підготовка спеціалістів авіації в мовних школах Великої Британії та адаптація цього досвіду для України. Роботи цих авторів становлять важливий внесок у розуміння та розвиток методів і стратегій навчання англійської мови для авіаційних фахівців, сприяючи адаптації цих підходів до українського контексту.

У контексті обговорення питань, пов'язаних із підготовкою фахівців для авіаційної галузі, цікавим є аналіз досліджень провідних авторів у галузі авіаційної лінгвістики. Дослідження K. Cardozi (1994) ретельно розглядає взаємодію контролерів та пілотів у польотах, що може виявитися важливим джерелом для аналізу мовної комунікації в авіаційному середовищі

O. V. Prinzo, A. C. Thomson (2009) у своєму дослідженні застосовують Рейтингову шкалу знання англійської мови згідно з вимогами ICAO до мовленнєвого спілкування пілотів, а це може внести вагомий внесок у розуміння процесу оцінювання мовленнєвих навичок у міжнародному авіаційному спілкуванні.

Цікавим є аналіз розвитку тестування мовленнєвих навичок в авіаційній англійській протягом останніх 30 років (Emery, 2014). Робота цього автора може послужити важливим елементом у загальному розгляді еволюції оцінювання мовленнєвих потреб в авіаційній лінгвістиці.

У дослідженні ролі аналізу потреб в англійській для специфічних цілей G. Astika (1999) обговорює важливість визначення потреб учнів у контексті навчання англійської для конкретної мети. Висвітлені підходи можуть бути корисними для розроблення стратегій адаптації авіаційної англійської до конкретних вимог студентів українських мовних шкіл.

H. Basturkmen (2006) надає комплексний огляд різних стратегій та варіантів у викладанні англійської мови для специфічних цілей. Це дослідження може взяти участь у формуванні підходів до навчання авіаційної англійської, враховуючи різноманітність педагогічних стратегій та варіантів викладання.

У нашому дослідженні ми проводимо аналіз практичного досвіду викладання авіаційної англійської мови в школах Великої Британії та встановлюємо можливі напрямки, переймаємо новітні методики для розвитку викладання авіаційної англійської мови українським спеціалістам авіації.

**Мета дослідження** полягає в ретроспективному аналізі досвіду навчальних закладів Великої Британії з викладання авіаційної англійської мови та визначенні його впливу на якість освіти в цьому напрямку. Зокрема, ми спрямовуємося на ідентифікацію ключових викликів та успішних практик з метою визначення можливостей для адаптації та впровадження в українському контексті.

**Завдання дослідження** включають:

- *аналіз методологій та підходів*: ретельний огляд теоретичних концепцій, використовуваних в навчальних закладах Великої Британії для викладання авіаційної англійської мови;
- *добір інформації про досвід*: систематизація та аналіз практичного досвіду викладання авіаційної англійської мови, зокрема, врахування викликів та досягнень;
- *визначення перспектив*: встановлення можливих напрямків розвитку та адаптації викладання авіаційної англійської мови в українських навчальних закладах;

- *формулювання рекомендацій*: розроблення конкретних рекомендацій для українських спеціалістів з метою оптимізації методів викладання авіаційної англійської мови та забезпечення високої якості навчання.

**Методологія.** Методологія даного дослідження визначає комбінований підхід, що об'єднує якісні та кількісні методи для всебічного вивчення викликів викладання авіаційної англійської мови в школах Великої Британії. Наше дослідження використовує комбінований теоретичний підхід, охоплюючи аналіз наявних теоретичних концепцій, добір інформації з наукових джерел та її подальший теоретичний аналіз. Основна увага приділяється вивченню викликів викладання авіаційної англійської мови в школах Великої Британії.

Процедура дослідження включає аналіз наукової літератури, офіційних джерел та академічних досліджень, спрямованих на розуміння проблематики авіаційної освіти та викладання англійської мови в цьому контексті. Добір інформації здійснюється на основі ретельного аналізу наявних джерел з урахуванням їхньої актуальності та наукової обґрунтованості.

У ході теоретичного аналізу визначаються основні виклики, з якими стикаються викладачі при викладанні авіаційної англійської мови. Особлива увага приділена аспектам розроблення навчальних матеріалів, видів діяльності та навчальних планів, а також виявленню дефіциту підручників та відповідних освітніх ресурсів.

Важливим аспектом стало також поглиблене вивчення проблем студентської мотивації, рівня мовленнєвої компетентності та перевантаження викладачів на теоретичному рівні. Зауважимо, підсумкові висновки формулюються на основі теоретичного осмислення отриманої інформації.

**Результати дослідження.** Світовий досвід лінгвістичної підготовки майбутніх фахівців авіації є надзвичайно цікавим для українських науковців. У дослідженні сучасних методологій та педагогічних підходів, використовуваних Anglo-Continental, Mayflower College та Rose of York Language School у Великій Британії для викладання авіаційної англійської мови ми проводимо аналіз та систематизацію практичного досвіду викладання авіаційної англійської мови в британських школах для виявлення ключових викликів та успішних стратегій; встановлюємо можливі напрямки розвитку викладання авіаційної англійської мови в українських навчальних закладах з урахуванням унікальних потреб студентів; виконуємо розроблення конкретних рекомендацій для українських фахівців з метою оптимізації методів викладання авіаційної англійської мови та підвищення якості навчання в цьому напрямку.

*Аналіз Курсів ICAO 291 від Anglo-Continental з врахуванням вимог до мовної компетентності майбутніх спеціалістів авіасфери.* Курси ICAO 291 від Anglo-Continental спрямовані на допомогу особам, які цікавляться відповідністю до вимог до мовної компетентності ICAO. Спеціалізована складова авіаційної англійської мови акцентується на розвитку комунікативної компетентності учасників курсу, з особливим врахуванням шести описів мовної компетентності ICAO: вимова, структура, плинність, словник, розуміння та взаємодія. Учасники курсу розвивають навички слухання за допомогою аутентичних записів та практикують використання функціональної мови та словникового запасу, необхідних як у стандартних, так і в нестандартних авіаційних ситуаціях. Курс призначений для рівнів ICAO 4 і 5 і сконцентрований на спеціалізованій галузі розвитку мови з 15 уроками на тиждень. Anglo-Continental вважається однією з провідних світових організацій з викладання англійської мови з понад сімдесятирічною історією та неперевершеною репутацією. Школа має акредитацію Британської Ради, що гарантує суворий контроль над програмами та високі стандарти. З 1971 р. Anglo-Continental забезпечує спеціалізоване навчання англійської мови авіаційних організацій світового рівня. З моменту введення вимог до мовної компетентності ICAO були розроблені курси, спеціально призначені для допомоги авіаційним організаціям та особам у досягненні обов'язкового рівня ICAO 4 (Операційний). Школа є затвердженням центром з підготовки вчителів Кембриджа та іспитів TKT.

Щодо навчально-педагогічного складу, то всі тренери мають диплом DELTA або еквівалентний диплом, а також спеціалізовані знання та досвід у сфері авіаційних операцій. Вимоги до мовної компетентності ICAO вимагають від пілотів, диспетчерів та операторів станцій демонстрації здатності говорити і розуміти мову, яка використовується для радіотелефонних зв'язків, на визначеному рівні. Вони включають вимову, структуру, словник, плинність, розуміння та взаємодію. Зазначимо, що остаточний бал для кожного тестування визначається найнижчим із шести оцінок мовної компетентності ICAO, а не середнім значенням чи агрегатом.

Тест англійської мови для авіаційного персоналу від Anglo-Continental широко використовується для оцінки мовної компетентності пілотів та диспетчерів відповідно до шкали рейтингу ICAO. Кандидати, які досягли рівня ICAO 4 або вище, можуть звертатися за ліцензією до відповідних владних організацій. Тест включає слухання та усну частину, відповідно до вказівок ICAO, та розроблений для створення зразка мовних навичок кандидата для оцінки його компетентності за шкалою ICAO.

Курс «Англійська для пілотів та диспетчерів повітряного руху» Anglo-Continental спрямований на допомогу майбутнім авіаційним професіоналам у відповідності до вимог мовної компетентності ICAO. Зміст курсу містить комбінацію інтенсивного навчання загальної та спеціалізованої англійської мови, що включає в себе різні теми в авіації. Таким чином, школа має навчальний план, який відповідає навчальним цілям, об'єму та рівням мовної підготовки майбутніх фахівців аеросфери.

*Коледж «Mayflower»: піднесення стандартів мовної компетентності в авіаційній лінгвістиці.* Коледж «Mayflower» заслужено визнано передовим навчальним та тестовим центром з авіаційної англійської мови, що вирізняється як одна з кількох установ у світі, що пропонує комплексне рішення для вирішення завдань, пов'язаних із відповідністю та підтримкою вимог до мовної компетентності згідно зі стандартами ICAO.

Надаючи широкий спектр послуг, інституція охоплює різноманітні аспекти авіаційної англійської мови, включаючи: офлайн-курси авіаційної англійської мови, онлайн-курси авіаційної англійської мови, навчання для вчителів авіаційної англійської мови, навчання для оцінювачів авіаційної англійської мови, тестування, розроблення ліцензійних стандартів тощо.

Навчальний план курсів з лінгвістичної підготовки коледжу пропонує високоякісні навчальні та тестові послуги, спеціалізуючись у сфері авіаційної лінгвістики відповідно до міжнародних стандартів ICAO. Коледж «Mayflower», заснований у 1988 р., є спеціалізованим закладом, присвяченим педагогіці викладання англійської мови для міжнародного студентського контингенту. Щорічно приймаючи близько 1000 учнів з понад 50 країн, коледж розташований в історичному місті Плімут.

Науково-педагогічний штат коледжу розробив провідну онлайн-програму підготовки пілотів та диспетчерів «Climb Level 4», спрямовану на досягнення стандартів володіння мовою на рівні ICAO 4 або 5.

Для проведення нашого дослідження ми взяли до уваги навчальні плани коледжу та провели аналіз лінгвістичної підготовки майбутніх фахівців аеронавігаційної сфери. Отже, рівень 4 за стандартом ICAO складається з вимог розвитку компетентностей авіаційної англійської мови та має відповідати певним нормам навчання і містить деякі особливості, а саме:

- *Фонетична компетентність.*

З огляду на наявність діалекту чи акценту, зрозумілого спеціалістам аеронавігаційної спільноти, в навчальному плані зазначено, що фонетика, наголос, ритм та інтонація можуть піддаватися впливу мови першої особи чи регіональних варіацій. Проте ці елементи лише в окремих випадках впливають на легкість розуміння.

- *Граматична компетентність.*

З урахуванням відповідних граматичних структур і моделей речень, які визначаються мовними функціями, адекватними завданню, можна констатувати, що основні граматичні

структури та моделі речень творчо використовуються і, як правило, контрольовані. Треба врахувати, що помилки можуть виникати в незвичайних обставинах, але вони рідко заважають розумінню загальної лінгвістичної задачі.

- *Лексична компетентність.*

У навчальному плані відзначається, що запас слів та їх точність зазвичай буває достатнім для ефективного спілкування на загальні, конкретні та робочі теми, а також студент може часто успішно перефразувати відсутній словниковий запас у незвичайних чи неочікуваних обставинах.

- *Компетентність у плинності мови.*

З огляду на мовлення з відповідним темпом, у навчальному плані зазначається, що іноді може виникати втрата плинності при переході від репетиції чи формульного мовлення до спонтанної взаємодії. Однак це не заважає ефективному спілкуванню, і студент може обмежено використовувати маркери чи з'єднувачі, не відволікаючи увагу.

- *Компетентність у розумінні мови.*

Розуміння при вивченні авіаційної англійської мови в основному точне на загальні, конкретні та робочі теми, коли акцент чи варіант використовується достатньо зрозуміло для міжнародної спільноти користувачів. Водночас, у випадку лінгвістичного чи ситуаційного ускладнення чи неочікуваного повороту подій, розуміння може бути повільнішим чи вимагати стратегій уточнення.

- *Компетентність у взаємодії.*

Під час проходження лінгвістичної практики у коледжі відповіді студентів, як правило, носять характер негайності, адекватності та інформативності. Майбутній фахівець ініціює та утримує обміни, навіть при роботі з неочікуваним поворотом подій, ефективно впорається з очевидними непорозуміннями, використовуючи стратегії перевірки, підтвердження чи уточнення інформації.

Великий акцент робиться на розроблених ICAO так званих «Голістичних Дескрипторах», що визначають зміст лінгвістичної підготовки, умінь та навичок майбутніх фахівців аеросфери. По закінченню курсу з авіаційної англійської мови студенти повинні:

- 1) ефективно спілкуватися в голосовому (телефонному / радіотелефонному) та особистому спілкуванні;
- 2) спілкуватися на загальні, конкретні та робочі теми з точністю та чіткістю;
- 3) використовувати відповідні комунікативні стратегії для обміну повідомленнями та визнання і вирішення непорозумінь (наприклад, перевірка, підтвердження чи уточнення інформації) в загальному чи робочому контексті;
- 4) успішно та з відносною легкістю впоратися з лінгвістичними труднощами, які виникають у разі ускладнення чи неочікуваного повороту подій в межах звичайної робочої ситуації чи комунікативного завдання, з якими вони іншим чином ознайомлені;
- 5) використовувати діалект чи акцент, який є зрозумілим для авіаційної спільноти.

Підсумовуючи структуру підготовки майбутніх фахівців аеросфери в коледжі «Мейфлауер», ми можемо зробити висновок, що коледж є потужним навчальним центром саме із лінгвістичної підготовки. Навчальні плани та програми курсів мають за основу розвиток у студентів мовних компетентностей за стандартами ICAO.

*Rose of York Language School: ведучий заклад з англійської мови в авіаційній сфері.* Rose of York Language School, заснована у 1989 р., визнано провідною установою з навчання англійської мови, спрямованого на міжнародних студентів. Школа розташована в самому серці Лондона та вирізняється своїм відкритим підходом до навчання.

Головною метою закладу є допомога студентам досягти високого рівня володіння англійською мовою. Навчально-викладацький склад школи має великий досвід та кваліфікацію. Викладачі, що працюють у школі, є компетентними фахівцями з великим бажанням допомагати студентам вивчати авіаційну англійську мову цікавим та ефективним способом. Усі курси школи

розробляються з урахуванням навчальних планів та потреб студентів – майбутніх фахівців авіаційної сфери.

З огляду на науково-методичну та практичну роботу школа є цікава для нашого аналітичного дослідження, оскільки активно займається навчанням англійської мови в авіаційній сфері з 1992 р. Вона є засновником Тесту англійської мови для авіації (T.E.A.), який успішно скористався понад 75 000 пілотів та диспетчерів у всьому світі. Крім того, Rose of York також є співрозробником провідної онлайн-програми для пілотів та диспетчерів, які готуються до досягнення рівня ICAO 4 або 5, відомої як «Climb Level 4». Лондонська школа славиться успішним навчанням протягом багатьох років та постійним вдосконаленням своїх програм.

Авіаційний курс з англійської мови школи ідеально підходить для працівників авіаційної галузі, оскільки він готує студентів до тестів з мовної компетентності ICAO і може бути індивідуалізованим для підгонки під конкретні вимоги класу. Мета цього курсу – надати студентам необхідну впевненість для успішної роботи в авіаційній індустрії. Навчальні програми курсу розроблено з метою відповідності стандартам ICAO, розвитку здатності студентів працювати та навчатися в авіаційній галузі, а також надання конкретного технічного словникового запасу для запланованих процедур та надзвичайних ситуацій.

**Дискусія.** Дослідження лінгвістичної підготовки майбутніх фахівців аеросфери в Україні та Китаї зорієнтоване на аналіз методологій та підходів, мета якого полягає у визначенні переваг та недоліків цих методів та розробленні рекомендацій для українських авіаційних шкіл. Дослідження, проведені Razuiga, Hunko та Shevchenko (2018), виявили, що підготовка майбутніх вчителів авіаційної галузі в Україні та Китаї має свої унікальні особливості, адаптовані до місцевих умов та вимог сучасного авіаційного сектору.

Виклики в радіотелефонному спілкуванні корейських пілотів і диспетчерів та ефективні методи навчання є основним об'єктом дослідження Youn-hee Kim (2023). Youn-hee Kim розкриває специфіку радіотелефонного спілкування між корейськими пілотами та диспетчерами, а також пропонує ефективні підходи до навчання, спрямовані на поліпшення цієї комунікації. Це доповнює раніше визначені виклики в цій області та вказує на необхідність індивідуальних стратегій для покращення взаємодії між учасниками авіаційного процесу. Автор акцентує увагу на аналізі досвіду Кореї у підготовці фахівців аеросфери та розробленні стратегій для поліпшення комунікації між пілотами та диспетчерами.

Дослідники Mahmood, Saad та Nur (2022) розширюють розуміння викликів у викладанні англійської студентів авіаційного обслуговування в Малайзії, звертаючи увагу на конкретні потреби цієї групи студентів. Це надає можливість розроблення більш точних та ефективних програм для навчання мовленнєвим навичкам у цьому конкретному контексті.

Результати висвітлені в оцінці викликів та потреб у викладанні англійської студентам авіаційного обслуговування в Малайзії. Дослідження аналізує специфіку мовленнєвих завдань та вимог для фахівців авіаційного сектору та розробляє рекомендації для оптимізації методів викладання та підготовки студентів до високого рівня мовної компетенції.

У контексті попередніх досліджень, проведених в огляді наукової літератури, нові авторські дослідження приносять значний внесок у розуміння лінгвістичної підготовки фахівців аеросфери та викликів, які виникають у цьому процесі.

Наше дослідження, спрямоване на лінгвістичну підготовку спеціалістів аеросфери в мовних школах Великої Британії, можна порівняти із зазначеними дослідженнями за кількома ключовими аспектами, а саме:

- *методологія підготовки фахівців:* у ході дослідження ми аналізуємо підходи та методологію, використані британськими мовними школами, такими, як Anglo-Continental, Mayflower College та Rose of York Language School. У порівнянні з попередніми дослідженнями це дозволяє визначити спільні та унікальні риси методів навчання, які можуть бути корисні для підготовки фахівців аеросфери;

- *адаптація до місцевих умов*: наше дослідження акцентується на можливостях адаптації британського досвіду до українських умов. Це важливо, оскільки попередні дослідження надають контекст для порівняння та можуть вказати на те, які аспекти британського підходу можуть бути успішно впроваджені в Україні або ж потребують модифікацій;
- *акцент на конкретних викликах*: з урахуванням результатів попередніх досліджень наше дослідження спрямоване на розкриття конкретних викликів та потреб, з якими стикаються фахівці аеросфери в Україні. Це надасть можливість визначити перспективні напрями вдосконалення підготовки відповідно до місцевих реалій.

Таким чином, наше дослідження взаємодіє з попередніми науковими висновками, розширюючи розуміння лінгвістичної підготовки фахівців аеросфери та надаючи практичні рекомендації для вдосконалення цього процесу в українському контексті.

**Висновки.** Маючи на увазі багаторічний досвід Великої Британії та високий рівень навчання, такі освітні заклади, як Anglo-Continental, Mayflower College та Rose of York Language School, визначаються як ключові суб'єкти у підготовці фахівців авіаційного сектору. У цьому контексті детальний аналіз їхнього досвіду надає можливість виокремити певні аспекти, які можуть бути корисними для українських закладів освіти у сфері лінгвістичної підготовки фахівців авіації.

Anglo-Continental визначається високою репутацією та світовим визнанням у сфері навчання англійської мови. Зосередження на вимогах мовної компетентності відповідно до стандартів ICAO свідчить про актуальність їхнього досвіду для авіаційного сектору. Важливим аспектом є високий стандарт викладання та підготовки, що може бути важливим елементом для українських навчальних закладів, які прагнуть до досягнення високої якості лінгвістичної підготовки фахівців.

Mayflower College вирізняється значним досвідом у наданні високоякісного навчання англійської мови для авіаційних фахівців. Їхні програми, спрямовані на розроблення мовних навичок для специфічного використання в авіації, можуть слугувати прикладом для українських закладів освіти, які прагнуть до спеціалізованої лінгвістичної підготовки.

Rose of York Language School, спеціалізуючись на англійській мові для студентів з різних країн, може внести свою унікальність у лінгвістичну підготовку. Методичні рекомендації школи можуть бути перенесені в український контекст, сприяючи більш ефективному процесу навчання.

Серед загальних переваг цих освітніх закладів виділяємо високу якість навчання та спеціалізовані курси, які визначають їхню ефективність. Однак вартість навчання може бути високою, а великі заклади освіти можуть використовувати менш індивідуалізований підхід.

Аналіз методик, навчальних матеріалів та розкладу навчання свідчить про застосування інтерактивних методів, використання технологій та підготовку висококваліфікованих викладачів. На нашу думку, це може бути корисним для українських закладів освіти, оскільки надає можливість врахувати сучасні тенденції у викладанні та забезпечити оптимальний процес засвоєння мови.

Аналіз досвіду освітніх закладів Великої Британії в лінгвістичній підготовці фахівців авіації підтверджує їхню ключову роль у цьому процесі. Застосування перейнятих методик та підходів може стати важливим кроком для підвищення рівня лінгвістичної компетентності в українських навчальних закладах. На нашу думку, дуже важливо враховувати і адаптувати кращі педагогічні практики Великої Британії до конкретних потреб та умов українського авіаційного сектору.

**Перспективи подальших досліджень.** Мета розширення області аналізу в лінгвістичній підготовці фахівців авіації в мовних школах акцентується на декількох ключових напрямках досліджень. Зокрема, планується удосконалення методик викладання та створення спеціалізованих навчальних матеріалів з урахуванням особливостей авіаційного контексту. Додатково планується здійснення порівняльного аналізу лінгвістичних програм в різних країнах та їх адаптація до конкретних потреб української системи авіаційної освіти.

Також акцентуємо на аналізі впливу інноваційних технологій на процес вивчення мови в авіаційному середовищі, включаючи використання віртуальної реальності та інтерактивних платформ. Додаткові аспекти дослідження можуть передбачати аналіз ефективності впровадження інноваційних методів оцінювання мовних навичок та вивчення мотивації студентів у контексті авіаційного навчання. Ці напрямки визначаються як перспективні для подальших досліджень у визначенні оптимальних стратегій лінгвістичної підготовки в авіаційній освіті.

## References

- Anthony, L. (2015). The Changing Role and Importance of ESP in Asia. *English as a Global Language Education (EaGLE) Journal*, 1 (1), 1–21. <https://doi.org/10.6294/EaGLE.2015.0101.01>
- Alderson, J. C. (2009). Air safety, language assessment policy, and policy implementation: The case of aviation English. *Annual Review of Applied Linguistics*, 29, 168–187. <https://doi.org/10.1017/S0267190509090138>
- Astika, G. (1999). The Role of Needs Analysis in English for Specific Purposes. *TEFLIN Journal – A Publication on the Teaching and Learning of English*, 10 (1), 31. <https://doi.org/10.15639/teflinjournal.v10i1/31-47>
- Basturkmen, H. (2006). *Ideas and Options in English for Specific Purposes*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781410617040>
- Cardozi, K. (1994). An analysis of tower (local) controller-pilot voice communications (DOT/FAA/RD-93/11DOT/FAA/RD-94/15). Federal Aviation Administration. [https://rosap.ntl.bts.gov/view/dot/8652/dot\\_8652\\_DS1.pdf](https://rosap.ntl.bts.gov/view/dot/8652/dot_8652_DS1.pdf)
- Carroll, B. (1981). Specifications for an English Language Testing Service. In J. C. Alderson & A. Hughes (Eds.), *Issues in language testing* (pp. 66–110). The British Council. [https://www.teachingenglish.org.uk/sites/teacheng/files/F044%20ELT-38%20Issues%20in%20Language%20Testing\\_v3.pdf](https://www.teachingenglish.org.uk/sites/teacheng/files/F044%20ELT-38%20Issues%20in%20Language%20Testing_v3.pdf)
- Clark, B. (2016). *Aviation English Research Project: Data analysis findings and best practice recommendations*. UK CAA. <http://publicapps.caa.co.uk/docs/33/CAP1375%20Mar17.pdf>
- Cushing, S. (1994). *Fatal words: Communication clashes and aircraft crashes*. The University of Chicago Press. [https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=3eiOE0\\_8MDgC&oi=fnd&pg=PR13&dq=Cushing,+S.+\(1994\).+Fatal+words:+Communication+clashes+and+aircraft+crashes.+&ots=-85GHRD-QS&sig=peVQHSim5R5egkwVaOnx-k7IGA4&redir\\_esc=y#v=onepage&q=Cushing%2C%20S.%20\(1994\).%20Fatal%20words%3A%20Communication%20clashes%20and%20aircraft%20crashes.&f=false](https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=3eiOE0_8MDgC&oi=fnd&pg=PR13&dq=Cushing,+S.+(1994).+Fatal+words:+Communication+clashes+and+aircraft+crashes.+&ots=-85GHRD-QS&sig=peVQHSim5R5egkwVaOnx-k7IGA4&redir_esc=y#v=onepage&q=Cushing%2C%20S.%20(1994).%20Fatal%20words%3A%20Communication%20clashes%20and%20aircraft%20crashes.&f=false)
- Davies, A. (2001). The logic of testing Languages for Specific Purposes. *Language Testing*, 18 (2), 133–147. <https://doi.org/10.1177/02655322010180020>
- Douglas, D. (2000). *Assessing languages for specific purposes*. Cambridge University Press. [https://www.academia.edu/25706315/Assessing\\_Languages\\_For\\_Specific\\_Purposes](https://www.academia.edu/25706315/Assessing_Languages_For_Specific_Purposes)
- Emery, H. J. (2014). Developments in LSP Testing 30 Years On? The Case of Aviation English. *Language Assessment Quarterly*, 11 (2), 198–215. <https://doi.org/10.1080/15434303.2014.894516>
- International Civil Aviation Organization (2004). *Manual on the implementation of ICAO Language Proficiency Requirements (Doc 9835 AN/453)*. International Civil Aviation Organization. <https://apcae.files.wordpress.com/2009/04/doc9835.pdf>
- Kim, Y. (2023). The challenges of radiotelephony communication and effective training approaches: A study of Korean pilots and air traffic controllers. *English for Specific Purposes*, 72, 26–39. <https://doi.org/10.1016/j.esp.2023.07.001>
- Mahmood, A. S., Saad, N. S. M., & Nur, N. M. (2022). Teaching English to Aircraft Maintenance Students: Challenges and Needs. *International Journal of TESOL & Education*, 3 (1), 112–125. <https://doi.org/10.54855/ijte.23317>
- Nemlii, L. (2020). Aviation English Training for Aviation Personnel in Ukraine. *Science and Education: A New Dimension, Philology*, VIII (70), Issue 235. <https://doi.org/10.31174/SEND-Ph2020-235VIII70-08>
- Pazyura, N., Hunko, L., & Shevchenko, K. (2018). The Training of Future Teachers in Ukraine and China. *Frontiers of Education in China*, 13 (2), 288–314. <https://doi.org/10.1007/s11516-018-0015-z>

- Pazyura, N., Kodlashvili, O. B., Bozhok, O. S., Romanuk, V. L., Zlatnikov, V. H. (2021). English teaching in distant education policy development: Ukrainian aspect. *Linguistics and Culture Review*, 5 (S2), 121–136. <https://doi.org/10.21744/lingcure.v5nS2.1335>
- Prinzo, O. V., Thomson, A. C. (2009). The ICAO English Language Proficiency Rating Scale Applied to Enroute Voice Communications of US and Foreign Pilots. Federal Aviation Administration, Office of Aerospace Medicine. <http://publicapps.caa.co.uk/docs/33/CAP1375%20Mar17.pdf>
- Sullivan, P., Girginer, H. (2002). The use of discourse analysis to enhance ESP teacher knowledge: An example using aviation English. *English for Specific Purposes*, 21 (4), 397–404. [https://doi.org/10.1016/S0889-4906\(01\)00042-4](https://doi.org/10.1016/S0889-4906(01)00042-4)
- Ward, H. C. (2006). *Aviation radio communications made easy*. Aviation Supplies & Academics. [https://www.flightaccessories.si/resources/pdf\\_document/18/eb/e.pdf](https://www.flightaccessories.si/resources/pdf_document/18/eb/e.pdf)
- Youn-hee, K. (2023). The challenges of radiotelephony communication and effective training approaches: A study of Korean pilots and air traffic controllers. *English for Specific Purposes*, 72, 26–39. <https://doi.org/10.1016/j.esp.2023.07.001>

Стаття надійшла до редакції 17.11.2023

Прийнято до друку 30.11.2023

## SZKOLENIE JĘZYKOWE SPECJALISTÓW LOTNICZYCH W SZKOŁACH JĘZYKOWYCH W WIELKIEJ BRYTANII

Oleksandra Bańkova, Kandydat nauk pedagogicznych, Profesor nadzwyczajny Działu Języka Angielskiego Lotnictwa, Wydział Aeronautyki, Elektroniki i Telekomunikacji, Narodowy Uniwersytet Lotniczy, просп. Lubomyra Huzara, 1, 03058 Kijów, Ukraina, [bondar\\_alexandra@yahoo.com](mailto:bondar_alexandra@yahoo.com)

*Współczesny rozwój sektora lotniczego wymaga od specjalistów nie tylko posiadania umiejętności technicznych, ale także wysokiego poziomu kompetencji językowych. Język angielski stał się międzynarodowym środkiem komunikacji w tej dziedzinie, w szczególności w ramach standardów ICAO. W związku z tym efektywne wykorzystanie lotniczego języka angielskiego staje się kluczowym czynnikiem sukcesu dla profesjonalistów w tej dziedzinie. Przedmiotem naszego badania jest kształcenie specjalistów sektora lotniczego na Ukrainie z wykorzystaniem doświadczeń wiodących brytyjskich instytucji edukacyjnych, w szczególności Anglo-Continental, Mayflower College i Rose of York Language School. Celem jest analiza metodologii i podejść stosowanych przez te szkoły, aby skutecznie wdrożyć swoje doświadczenia w warunkach ukraińskich. Głównym celem jest zbadanie podejść do nauczania języka angielskiego lotniczego w szkołach brytyjskich, określenie ich zalet i wad, a także opracowanie zaleceń dotyczących optymalizacji metod nauczania w ukraińskich placówkach edukacyjnych. Doświadczenia wiodących brytyjskich instytucji edukacyjnych w kształceniu specjalistów dla sektora lotniczego mogą być dla Ukrainy niezwykle cenne. Zdobyta wiedza i metody pedagogiczne pomogą usprawnić proces uczenia się w ukraińskich szkołach lotniczych, przyczyniając się do wyszkolenia wykwalifikowanych specjalistów, którzy posiadają nie tylko umiejętności techniczne, ale także językowe na wysokim poziomie. Może to przyczynić się do podniesienia poziomu konkurencyjności ukraińskich specjalistów na międzynarodowym rynku usług lotniczych oraz wesprzeć stabilność i bezpieczeństwo komunikacji lotniczej w kraju. Tym samym uwzględnienie perspektyw szerzenia doświadczeń brytyjskich staje się kluczowym aspektem naszych badań mających na celu poprawę jakości kształcenia specjalistów sektora lotniczego w Ukrainie.*

**Słowa kluczowe:** brytyjskie instytucje edukacyjne, innowacyjne podejścia, język angielski lotniczy, metody nauczania, szkolenia językowe.

## LINGUISTIC PREPARATION OF AVIATION SPECIALISTS IN LANGUAGE SCHOOLS IN THE UNITED KINGDOM

Oleksandra Bankova, PhD in Pedagogy, Associate Professor of Department of Aviation English, Faculty of Air Navigation, Electronics and Telecommunication,  
National Aviation University, 1, Liubomyra Husara Avenue, 03058 Kyiv, Ukraine,  
[bondar\\_alexandra@yahoo.com](mailto:bondar_alexandra@yahoo.com)

*The contemporary development of the aviation sector demands not only technical skills from professionals but also a high level of language competence. English has become the international means of communication in this field, particularly within ICAO standards. Consequently, effective use of aviation English becomes a key factor for success in this profession. Our study focuses on preparing aviation specialists in Ukraine by incorporating the experience of leading British educational institutions, including Anglo-Continental, Mayflower College, and Rose of York Language School. The objective is to analyze the methodologies and approaches used by these schools for the effective implementation of their experience in Ukrainian conditions. The main goal is to study the approaches to teaching aviation English in British schools, identify their advantages and disadvantages, and develop recommendations for optimizing teaching methods in Ukrainian educational institutions. The experience of leading British educational institutions in training professionals for the aviation sector can be extremely valuable for Ukraine. The acquired knowledge and pedagogical methods will help improve the learning process in Ukrainian aviation schools, contributing to the preparation of qualified specialists with both technical and language skills at a high level. This can enhance the competitiveness of Ukrainian professionals in the international aviation services market and support the sustainability and safety of aviation communication in the country. Thus, exploring the prospects of extending British experience becomes a key aspect of our research aimed at improving the quality of aviation specialist training in Ukraine.*

**Keywords:** *aviation English, British educational institutions, innovative approaches, linguistic preparation, teaching methodologies.*